

Búcsú Haáz Istvántól
(1907–1979)

1979. szeptember 28-án, életének 72. évében elhunyt dr. Haáz István.

A Magyar Geofizikusok Egyesülete nevében búcsúszom Tőle, egyesületünk tiszteleti tagjától, kedves barátunktól.

Haáz István a magyar geofizika hőskorának jellegzetes alakja volt. Majdnem 50 évig dolgozott az Eötvös Loránd Geofizikai Intézetben; eredeti végzettsége kereskedelmi iskolai matematika tanár volt, amelyet általános matematika-fizika tanári diplomával egészített ki. Munkabírása már fiatal korában is kiemelkedő. Az egyetemen minden előadást jegyzetelt és azokat gondosan meg is őrizte. A 60-as évek közepén egy szakmai beszélgetésünk közben azzal lepett meg, hogy elővette Steiner Lajos 1927-es egyetemi előadásainak, sajátos gyöngybetűivel írt, jegyzetét és idézte az előadó vagy 40 évvel ezelőtti véleményét.

Nevével először éppen sokszorosított jegyzetein találkoztam. Ortway Rudolf elméleti fizikus mechanika előadásait jegyzetelte és rendezte sajtó alá. Ezeket a jegyzeteket sok magyar fizikus generáció nevelkedett.

A Geofizikai Intézetbe 1931. október 1-én lépett és nagy potenciáleméleti tudásával – melyet éppen az Ortway-jegyzetek szerkesztésekor alapozhatott meg – a mágneses és gravitációs erőterek vizsgálatával kezdett foglalkozni. Ezen a tudományterületen Haáz István nagyfontosságú eredményei nemzetközi érdeklődést keltettek; a tudományos irodalomban gyakran hivatkoztak rá, módszerét nemzetközi tapasztalatcsere keretében többek között a csehszlovák, keletnémet és lengyel geofizikusok is átvették és alkalmazták. Így lett a szerző a magyar erőtérfizika kimagasló egyénisége. Élete munkájával generációknak mutatott irányt az erőterek mérhető hatásának gyakorlati felhasználására. Sok egyéb mérési, feldolgozási és kiértékelési munka mellett ő kezdeményezte hazánk mágneses tere regionális anomáliaképeinek lemérését, és a mérési, szerkesztési és kiértékelési munkákat a kezdettől a befejezésig vezette. A rendkívül sok geofizikai-geológiai információt tartalmazó térkép ma is sok kutatás alapja. Munkásságával maradandó irányt mutatott az erőtér-geofizika művelői számára és iskolát alapított a potenciálemélet mélyebb összefüggéseinek feltárására és azok gyakorlati alkalmazására. Elért eredményeivel elnyerte a tudományok doktora fokozatot.

Egyéniségét, munkaszeretetét, munkabírását és eredményeit azonban nem lehet fokozatokba szorítva mérni. Ezek az erények megszerezték számára a magyar geofizikus társadalom osztatlan megbecsülését, szeretetét és tiszteletét. Több mint három évtizedes barátságunk alkalmat adott számomra, hogy megismerjem életfelfogását. Munkatársait segítő, irigységtől és törtetéstől mentes főnök, munkatárs és barát hagyott itt minket. Tudásánál és szorgalmánál talán csak szerénysége volt nagyobb. Nem kívánta a közszereplést és visszavonuló természete idős korára még csak fokozódott. Sok évtizedes barátságunk és együttműködésünk ellenére csak nehezen tudtam rábírni néhány találkozásra azután, hogy a sors elszólitotta a Geofizikai Intézetből. Mélyen sajnálom, hogy nem voltam erőszakosabb a találkozások javaslatánál és megszervezésénél. Bizony még sok megbeszélésre lett volna szükségem és sok hasznosat és érdekeset tudott volna mondani széleskörű tapasztalataiból a magyar geofizika és tudománytörténet számára. Sajnos ezen már nem lehet változtatni.

Kedves Pista Bátyám, befejezett, magasnívójú, példaképül szolgáló életművet hagytaál ránk, mi ezt szeretettel fogjuk tovább gondozni. Szeretettel és megbecsüléssel gondolunk rád; a magyar geofizikus társadalom megőrzi emlékedet.

Isten veled.

Dr. Barta György

Gellért Tamás (1947–1979)

1979. augusztus 16-án, életének 31. évében váratlanul elhunyt *Gellért Tamás*, az OGIL kutató geofizikusa. Halálával nagyszerű szakember és igen jó kartárs távozott el körünkből és ezzel nemcsak az olajipari geofizikát, hanem az egész magyar geofizikus társadalmat nagy veszteség érte. Gellért Tamás fiatal kora ellenére máris kimagasló szerepet játszott a magyar geofizikai életben: egyesületünknek egyetemi évei óta tagja és egy idő óta a Mélyfúrás Geofizikai Szakosztály titkára volt.

Működési területe a mélyfúrás geofizikai szelvények értelmezése, ezen belül a számítógépes szelvényadatfeldolgozás fejlesztése volt. Ebben a munkakörben egyike volt azoknak, akik a TPA–70 kis számítógépre épülő KÉR (Karotázs-Értelmező Rendszer) rendszert megalkották. Nevéhez fűződik az egész feldolgozást irányító monitor létrehozása. Tevékeny részt vállalt a rezervoár-geológiai célok érdekében végzett átfogó területi értelmezésekben, elsősorban az algyői telepeken és a bonyolult szerkezetű sarkadkeresztúri tárolóban.

Tehetséges és szorgalmas szakember lényével szeretetreméltó egyéniség párosult: akik ismerték, szerették. Mint családapa is példamutató volt: felesége és két kis gyermeke gyászolja, szülei egyetlen gyermeküket vesztették el vele. Emléke élni fog a magyar geofizikusok között.

M. L.

Lapszemle

Acta Geodaetica, Geophysica et Montanistica 14. köt. 1–2. füzet, 1979. 1–321. old.

Mentes Gy.: Horizontális-inga-feljegyzések fejlesztése (angolul), 101–109. old.

Szeidovitz Gy.: Súlypottyantással keltett szeizmikus hullámok amplitúdója és sebessége (angolul), 149–154. old.

Metzger J.: M'Bour-ban (Szenegál) észlelt lassú tellurikus változások (franciául), 155–170. old.

Csomor D. – Késs Z.: Bányabeli robbantások által keltett szeizmikus hullámok dinamikája (angolul), 171–179. old.

Lebegyev T. S. – Korcsin V. A.: Az anyagok elasztikus tulajdonságai a Föld belsejében uralkodó termobarikus viszonyok mellett, (oroszul), 181–226. old.

Márcz F.: Az ionoszférikus abszorpció kváziperiodikus változásai a napciklus folyamán beálló jellegzetes változásokkal (angolul), 227–236. old.

Aric K. – Gutdeutsch R. – Albu I. – Mituch E. – Posgay K.: Az Alpok hosszanti profilja mentén a keleti szakaszon végzett refrakciós szeizmikus mérések értelmezése (németül), 237–345. old.

Bobok E.: Kapilláris gravitációs hullámok vizsgálata vékony nem-newtoni áramló rétegben potenciálméleti módszerrel (angolul), 247–256. old.

Boldizsár T.: A geotermális energia nem-elektromos használata Magyarországon (angolul), 289–297. old.

T. G.

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Т. Бодоки – Я. Румплер – Л. Апор – П. Халмош:</i> Резонансные явления системы вибратор–грунт	201
<i>Л. Фабьянич – Е. Папп – Л. Б. Сабо:</i> Комплексное промыслово-геофизическое исследование бассейнов бурых каменных углей эоценового возраста в Венгрии	211
<i>Й. Чокаш – А. Дюлаи – Д. Молнар:</i> Составление тектонических прогнозных карт методом геоэлектрического пластового зондирования	219
<i>П. Эгерсегги:</i> Использование геоэлектрических измерений в шахтах в практике горного дела	228
Новости в овшества Венгерских Геофизиков	210, 227
Обзор журналов и книг	240

CONTENTS

<i>T. Bodoky – J. Rumlper – P. Halmos – L. Apor:</i> Resonance phenomena of the vibrator–ground system	201
<i>L. Fábiansics – J. Papp – L. B. Szabó:</i> Geophysical exploration of Hungarian eocene brown coal basins by complex well-logging methods	211
<i>J. Csókás – Á. Gyulai – D. Molnár:</i> Preparation of tectonical forecast maps by means of the bed-sounding method	219
<i>P. Egerszegi:</i> Application of geoelectric measurements carried out in mines within the mining engineering practice	228
News about the Association	210, 227
Reviews of periodicals and books	240

MAGYAR GEOFIZIKA

A szerkesztésért felelős: Dr. Sebestyén Károly

A szerkesztőség címe: Budapest VI., Anker köz 1. 1368 Telefon: 429-754

Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest, VII., Lenin körút 9–11. 1078 Telefon: 429–350.

Levélcím: Budapest. Pf. 223. 1906

Felelős kiadó: Siklósi Norbert igazgató

79.789. Állami Nyomda, Budapest. Felelős vezető: Bresztovszky Péter igazgató

Terjeszti a MAGYAR GEOFIZIKUSOK EGYESÜLETE

Egyesületi tagoknak tagdíj ellenében

Megjelenik évente hatszor

Index: 26 507

